

“Apéndice”
p. 149-180

La extinción de la artesanía gremial
Felipe Castro Gutiérrez

México
Universidad Nacional Autónoma de México
Instituto de Investigaciones Históricas

(Historia Novohispana 35)

Primera edición impresa: 1986

Primera edición electrónica en PDF con ISBN: 2022

ISBN de PDF: [en trámite]

<https://ru.historicas.unam.mx>

Licencia Creative Commons Atribución-NoComercial-CompartirIgual 4.0
Internacional
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.es>

©2022: Universidad Nacional Autónoma de México, Instituto de Investigaciones Históricas.

Algunos derechos reservados. Consulte los términos de uso en:

<https://ru.historicas.unam.mx/page/terminosuso>

Se autoriza la consulta, descarga y reproducción con fines académicos y no comerciales o de lucro, siempre y cuando se cite la fuente completa y su dirección electrónica. Para usos con otros fines se requiere autorización expresa de la institución.

INSTITUTO
DE INVESTIGACIONES
HISTÓRICAS

REPOSITORIO
INSTITUCIONAL
HISTÓRICAS
UNAM

APÉNDICE

*Recopilación y procesamiento de la información contenida
en el censo de 1753*

Contenido:

Recopilación y procesamiento de la información	153
Edad de la población económicamente activa (PEA)	156
Sexo de la PEA	156
Composición estamental de la PEA	157
Actividades productivas de la PEA	157
Demografía de los estamentos de la PEA	157
Actividad productiva y situación social de los estamentos	164
Situación social de los estamentos	165
Situación social y productiva de la mujer	166
Actividades industriales de la PEA	167
Oficios industriales	168
La mujer en las actividades industriales	170
Jerarquía gremial	170
División social del trabajo en las manufacturas	171
Distribución de los estamentos en los oficios industriales	172

Recopilación y procesamiento de la información

El censo de la ciudad de México del año 1753 es uno de los primeros que considera a la población por individuos, no por tributarios o familias. Este documento enumera edad, sexo, estamento y profesión; únicamente falta el nivel de ingresos para que constituya un excelente material de trabajo.

Lamentablemente, la recolección de los datos es parcialmente irregular. A veces sólo se apunta el número de hijos de una familia, sin especificar edad o sexo; en ocasiones faltan otros elementos. Para nuestros intereses, sin embargo, este defecto no es grave, ya que el énfasis se ha puesto en los aspectos estructurales de la población económicamente activa, no en su volumen.

Por otro lado, el padrón no se extendió a toda la ciudad, y abarca únicamente su zona central. Esto probablemente causa cierta distorsión, aumentando el número de criollos y peninsulares y el porcentaje de la clase propietaria.

Para la clasificación de la población se establecieron seis variables: edad, sexo, estamento, actividad productiva, actividad industrial, oficio industrial. Las cuatro primeras se aplican a todos los casos; las dos últimas se utilizan exclusivamente cuando se registran individuos ocupados en la transformación de materias primas.

La necesaria codificación se hizo de la siguiente manera:

VARIABLE I	VARIABLE II	VARIABLE III
<i>Edad</i>	<i>Sexo</i>	<i>Estamento</i>
08	1. Masculino	1. Peninsular
09	2. Femenino	2. Criollo
10		3. Indio
... etcétera		4. Mestizo
		5. Mulato
		6. Negro libre
		7. Esclavo
		8. Filipino
		9. Otros europeos

VARIABLE IV

Actividad productiva

- 11. Primaria/empresario
- 12, 13 (sin valor en la muestra)
- 21. Secundaria/empresario
- 22. Secundaria/trabajador no directo
- 23. Secundaria/trabajador directo
- 31. Terciaria/empresario
- 32. Terciaria/trabajador no directo
- 33. Terciaria/trabajador directo
- 43. Marginal (mendigo)

VARIABLE V

- 12. Real fábrica/trabajador no directo
- 13. Real fábrica/trabajador directo
- 21. Manufactura/propietario
- 22. Manufactura/trabajador no directo
- 23. Manufactura/trabajador
- 31. Taller artesanal/maestro
- 33. Taller artesanal/oficial
- 34. Taller artesanal/aprendiz
- 43. Artesanía domiciliaria

VARIABLE VI

- 01 costurera
- 02 carpintero
- 03 confitero
- ... etcétera

En la codificación de la variable III se decidió asimilar a los coyotes y lobos mencionados en la muestra a los mestizos, y a los zambos a los mulatos. En la posterior interpretación de los resultados se halló que los negros libres, además de ser pocos, tenían una condición social y productiva muy similar a la de los mulatos, por lo cual se les reunió en un único grupo.

En la variable IV se ubicó en el sector primario a todas las personas dedicadas a la transformación de materia prima; en el secundario a aquéllas dedicadas a su transformación y en el terciario se colocó a los individuos que se dedicaban al comercio, la prestación de servicios personales o que desempeñaban puestos en la burocracia virreinal.

La distinción efectuada entre empresarios, trabajadores no directos y trabajadores directos proporciona una información sobre el lugar ocupado por cada individuo en las relaciones sociales de producción. Esto permite, además, hacer referencia a los empresarios, trabajadores no directos y directos considerados como conjunto; en el caso de los empresarios, por ejemplo, basta con sumar las claves 11, 21, 31.

La distinción entre trabajadores directos y no directos en el sector terciario presentó delicados problemas de delimitación. En efecto, en las actividades industriales no puede existir confusión entre las funciones respectivas de un mayordomo o sobrestante y las de un jornalero; el problema aparece cuando las personas no se relacionan con actividades propiamente productivas, como es el caso de los servicios.

La distinción se efectuó considerando como trabajadores no directos a quienes realizaban labores de dirección o supervisión (oficiales del ejército, altos funcionarios de la burocracia) o tenían profesiones independientes que implicaban posiciones de prestigio y poder social (clérigos, abogados, notarios, etcétera).

La variable v tiene el mismo objetivo que la anterior, sólo que aplicada exclusivamente a las actividades industriales. La vi se refiere a las especializaciones productivas.

Como puede apreciarse, se trata de un esquema de recolección de información lo bastante simple para que pueda realizarse por una sola persona en un tiempo relativamente corto, y lo suficientemente preciso y completo para lograr resultados de cierta importancia.

El fin propuesto en el análisis de este censo fue, por un lado, conocer la composición de la población económicamente activa; y, por el otro, estudiar las características del grupo ocupado en el sector secundario. Consecuentemente, se manejaron dos muestras. La primera (muestra A) se basa en la lectura de los datos existentes sobre 4 000 personas. De este conjunto, 319 no incluían detalles sobre ocupación, a pesar de ser cabezas de familia, o bien la información era dudosa. De las 3 681 restantes, 1 443 declararon alguna profesión en actividades primarias, secundarias, terciarias o marginales. Estas 1 443 personas económicamente activas (39.2% del total) constituyen el universo de la primera muestra. El segundo muestreo (muestra B) considera exclusivamente a los individuos que ganaban su sustento en actividades secundarias, e incluye 986 casos.

El procesamiento en computadora permite, como es obvio, conocer las frecuencias relativas de cada clave dentro de su variable; pero, además, hace posible formar series de datos cruzados con rapidez y exactitud. Estas tablas —que pueden analizarse en varias maneras y con distintos fines— deben leerse en la forma explicada en el cuadro 15.

Este trabajo se realizó utilizando las facilidades que para la investigación brinda el Programa Universitario de Cómputo de la UNAM. En el procesamiento se empleó el Statistical Packet for Social Sciences, un programa que permite el manejo de datos con una amplitud y complejidad que excede en mucho las necesidades normales de un historiador.

Como material de consulta fue de particular interés el manual elaborado por Castillo Morales y Serrano Muñoz (*SPSS. Guía para el principiante*), destinado a personas que necesitan manejar este paquete estadístico pero no pueden dedicar tiempo al estudio de programación. Finalmente, los resultados obtenidos fueron posibles solamente por la dirección y paciente colaboración de Luis Monzón García.

Muestra A

CUADRO 11

EDAD DE LA POBLACIÓN ECONÓMICAMENTE ACTIVA
(Frecuencia de la variable I)

<i>Edad</i>	<i>Frecuencia</i>	<i>%</i>	<i>%(acumulado)</i>	<i>Edad</i>	<i>Frecuencia</i>	<i>%</i>	<i>%(acumulado)</i>
08	1	0	0	35	15	3	65
09	2	0	0	36	15	3	68
10	5	1	2	37	4	1	69
11	1	0	2	38	3	1	70
12	5	1	3	39	1	0	70
13	3	1	4	40	40	8	78
14	8	2	5	42	3	1	79
15	11	2	7	43	4	1	80
16	9	2	9	44	4	1	80
17	1	0	10	45	3	1	81
18	9	2	11	46	8	2	83
19	3	1	12	47	2	0	83
20	35	7	19	48	3	1	84
21	5	1	20	49	1	0	84
22	10	2	22	50	32	7	91
23	3	1	23	53	2	0	91
24	8	2	25	55	3	1	92
25	28	6	30	56	6	1	93
26	11	2	33	60	20	4	97
27	6	1	34	64	1	0	97
28	7	1	35	66	1	0	98
29	5	1	37	70	11	2	100
30	98	20	57	80	1	0	100
31	4	1	58				
32	9	2	60				
33	7	1	61				
34	5	1	62				

Casos válidos: 482
Casos faltantes (sin datos): 961

CUADRO 12

SEXO DE LA POBLACIÓN ECONÓMICAMENTE ACTIVA
(Frecuencias de la variable II)

	<i>Frecuencia</i>	<i>%</i>	<i>%(acumulado)</i>
Masculino	1057	74.3	74.3
Femenino	366	25.7	100.0

Casos válidos: 1423

Casos faltantes: 20

CUADRO 13

COMPOSICIÓN ESTAMENTAL DE LA POBLACIÓN ECONÓMICAMENTE ACTIVA
(Frecuencias de la variable III)

	<i>Frecuencia</i>	<i>%</i>	<i>% (acumulado)</i>
Peninsulares	44	5.7	5.7
Criollos	346	44.9	50.6
Indios	87	11.3	61.9
Mestizos	107	13.9	75.8
Mulatos	133	17.3	93.1
Negros libres	07	0.9	94.0
Esclavos	40	5.2	99.2
Filipinos	02	0.3	99.5
Otros europeos	04	0.5	100.0

CUADRO 14

ACTIVIDADES DE LA POBLACIÓN ECONÓMICAMENTE ACTIVA
(Frecuencias de la variable IV)

	<i>Frecuencia</i>	<i>%</i>	<i>% (acumulado)</i>
Primaria/empresario	02	0.1	0.1
Secundaria/empresario	80	5.6	5.7
/trabajador no directo	07	0.5	6.2
/trabajador directo	318	22.0	28.2
Terciaria/empresario	154	10.7	38.9
/trabajador no directo	150	10.4	49.3
/trabajador directo	723	50.1	99.4
Marginal (mendigo)	09	0.6	100.0

Casos válidos: 1443

CUADRO 15

DEMOGRAFÍA DE LOS ESTAMENTOS DE LA POBLACIÓN
ECONÓMICAMENTE ACTIVA
(Frecuencias de la variable III)

Para la lectura de las tablas cruzadas deben buscarse las variables representadas en los renglones y columnas. En este caso, cada renglón representa una determinada edad; al cruzarse con las columnas que contienen los estamentos se generan tres cifras: frecuencia (número de casos), porcentaje del renglón y porcentaje de la columna.

Las dos cantidades que aparecen al final del renglón indican la frecuencia (número de personas con una determinada edad) y porcentaje respecto del total de casos. A su vez, las dos cifras que se ven al final de la columna indican frecuencia (número de personas de un determinado estamento) y porcentaje en relación al total de individuos.

VARIABLE III *Estamento*

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Variable 1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
8.	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
<i>Edad</i>	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
9.	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
10.	0	0	3	0	0	0	1	0	0	4
	0.0	0.0	75.0	0.0	0.0	0.0	25.0	0.0	0.0	1.2
	0.0	0.0	10.7	0.0	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	
11.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	
12.	0	0	0	2	1	0	0	0	0	3
	0.0	0.0	0.0	66.7	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	0.0	0.0	0.0	3.8	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
13.	0	0	1	0	0	0	1	0	0	2
	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	0.0	3.6	0.0	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	
14.	0	1	2	0	0	0	0	0	0	3
	0.0	33.3	67.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	0.0	0.7	7.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
15.	0	0	1	2	2	0	0	0	0	5
	0.0	0.0	20.0	0.0	40.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5
	0.0	0.0	3.6	0.0	5.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
16.	0	0	2	1	1	0	1	0	0	5
	0.0	0.0	40.0	20.0	20.0	0.0	20.0	0.0	0.0	1.5
	0.0	0.0	7.1	1.0	1.5	0.0	5.3	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
18.	2	1	2	1	1	0	0	0	0	7
	28.6	14.3	28.6	14.3	14.3	0.0	0.0	0.0	0.0	2.1
	6.3	0.7	7.1	1.9	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
19.	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	3.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
20.	2	3	8	3	5	0	2	0	0	23
	8.7	13.0	34.8	13.0	21.7	0.0	8.7	0.0	0.0	6.8
	6.3	2.2	28.6	5.8	7.6	0.0	10.5	0.0	0.0	
21.	2	0	0	0	1	0	1	0	0	4
	50.0	0.0	0.0	0.0	25.0	0.0	25.0	0.0	0.0	1.2
	6.3	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	5.3	0.0	0.0	
22.	1	0	1	0	1	0	0	0	0	3
	33.3	0.0	33.3	0.0	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	3.1	0.0	3.6	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
23.	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2
	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.6
	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0	
24.	0	1	0	1	2	0	1	0	0	5
	0.0	20.0	0.0	20.0	40.0	0.0	20.0	0.0	0.0	1.5
	0.0	0.7	0.0	1.9	3.0	0.0	5.3	0.0	0.0	
25.	0	10	2	3	4	0	1	0	0	19
	0.0	52.6	10.5	10.5	21.1	0.0	5.3	0.0	0.0	5.6
	0.0	7.5	7.1	3.8	6.1	0.0	5.3	0.0	0.0	
26.	2	2	0	3	1	0	0	0	0	8
	25.0	25.0	0.0	37.5	12.5	0.0	0.0	0.0	0.0	2.4
	6.3	1.5	0.0	5.8	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
27.	2	1	0	0	1	0	1	0	0	5
	40.0	20.0	0.0	0.0	20.0	0.0	20.0	0.0	0.0	1.5
	6.3	0.7	0.0	0.0	1.5	0.0	5.3	0.0	0.0	
28.	0	0	1	2	2	0	0	0	0	5
	0.0	0.0	20.0	40.0	40.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5
	0.0	0.0	3.6	3.8	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
29.	0	3	0	0	1	0	0	0	0	4
	0.0	75.0	0.0	0.0	25.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.2
	0.0	2.2	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
30.	4	32	0	10	17	1	6	1	0	71
	5.6	45.1	0.0	14.1	23.9	1.4	8.5	1.4	0.0	20.9
	12.5	23.9	0.0	19.2	25.8	25.0	31.6	50.0	0.0	
31.	0	2	0	0	1	0	0	0	0	3
	0.0	66.7	0.0	0.0	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	0.0	1.5	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
32.	0	3	0	1	1	0	0	0	0	5
	0.0	60.0	0.0	20.0	20.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5
	0.0	2.2	0.0	1.9	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
33.	0	1	0	3	1	1	0	0	0	6
	0.0	16.7	0.0	50.0	16.7	16.7	0.0	0.0	0.0	1.8
	0.0	0.7	0.0	5.8	1.5	25.0	0.0	0.0	0.0	
34.	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
35.	1	11	0	1	0	0	0	0	0	13
	7.7	84.6	0.0	7.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.8
	3.1	8.2	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
36.	1	5	0	1	3	0	0	0	0	10
	10.0	50.0	0.0	10.0	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.9
	3.1	3.7	0.0	1.9	4.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
37.	0	1	0	0	1	0	0	0	0	2
	0.0	50.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	0.7	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
38.	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
39.	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
40.	1	11	3	8	6	0	0	0	0	29
	3.4	37.9	10.3	27.6	20.7	0.0	0.0	0.0	0.0	8.6
	3.1	8.2	10.7	15.4	9.1	0.0	0.0	0.0	0.0	
42.	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
43.	2	2	0	0	0	0	0	0	0	4
	50.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.2
	6.3	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
44.	1	0	0	1	0	0	1	0	0	3
	33.3	0.0	0.0	33.3	0.0	0.0	33.3	0.0	0.0	0.9
	3.1	0.0	0.0	1.9	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	
45.	1	0	0	0	1	0	0	0	0	2
	50.0	0.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	3.1	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
46.	1	1	0	0	3	0	0	0	0	5
	20.0	20.0	0.0	0.0	60.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5
	3.1	0.7	0.0	0.0	4.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
47.	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	0.0	0.0	3.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
48.	0	3	0	0	0	0	0	0	0	3
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
49.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
50.	4	10	2	2	3	0	2	0	1	24
	16.7	41.7	8.3	8.3	12.5	0.0	8.3	0.0	4.2	7.1
	12.5	7.5	7.1	3.8	4.5	0.0	10.5	0.0	50.0	
53.	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2
	50.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	3.1	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
55.	1	1	0	1	0	0	0	0	0	3
	33.3	33.3	0.0	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	3.1	0.7	0.0	1.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
56.	1	1	0	1	1	0	0	0	1	5
	20.0	20.0	0.0	20.0	20.0	0.0	0.0	0.0	20.0	1.5
	3.1	0.7	0.0	1.9	1.5	0.0	0.0	0.0	50.0	
60.	1	12	0	0	1	1	0	0	0	15
	6.7	80.0	0.0	0.0	6.7	6.7	0.0	0.0	0.0	4.4
	3.1	9.0	0.0	0.0	1.5	25.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
64.	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
66	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
70.	0	7	0	0	2	1	0	0	0	10
	0.0	70.0	0.0	0.0	20.0	10.0	0.0	0.0	0.0	2.9
	0.0	5.2	0.0	0.0	3.0	25.0	0.0	0.0	0.0	
80.	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	
Total	32	134	28	52	66	4	19	2	2	339
Columna	9.5	39.5	8.3	15.3	19.5	1.2	5.6	0.6	0.6	100.0

Casos válidos: 339.

Casos faltantes: 1104

CUADRO 16

 ACTIVIDAD PRODUCTIVA Y SITUACIÓN SOCIAL DE LOS ESTAMENTOS
 (Frecuencias de la variable III por variable IV)
 Variable III. *Estamento*

Variable IV Actividad productiva	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Primaria/ 11. empresario	1 100.0 2.3	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	1 0.1
Secundaria/ 21. empresario	2 3.3 4.5	42 70.0 12.1	1 1.7 1.1	12 20.0 11.2	3 5.0 2.3	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	60 7.8
Secundaria/ 22. trabajador no directo	2 33.3 4.5	3 50.0 0.9	0 0.0 0.0	1 16.7 0.9	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	6 0.8
Secundaria/ 23. trabajador directo	3 1.4 6.8	109 52.2 31.5	37 17.7 42.5	30 18.7 36.4	19 9.1 14.3	1 0.5 14.3	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	1 0.5 25.0	209 27.2
Terciaria/ 31. empresario	16 14.5 36.4	83 75.5 24.0	1 0.9 1.1	4 3.6 3.7	3 2.7 2.3	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	3 2.7 75.0	110 14.3
Terciaria/ 32. trabajador no directo	17 31.5 38.6	36 66.7 10.4	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	1 1.9 0.8	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	54 7.0
Terciaria/ 33. trabajador directo	3 0.9 6.8	70 21.5 20.3	48 14.8 55.2	51 15.7 47.7	106 32.6 79.7	6 1.9 85.7	39 12.0 100.0	2 0.6 100.0	0 0.0 0.0	325 42.3
Marginal 43.	0 0.0 0.0	3 75.0 0.9	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	1 25.0 0.8	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	0 0.0 0.0	4 0.5
Total columna	44 5.7	346 45.0	87 11.3	107 13.9	133 17.3	7 0.9	39 5.1	2 0.3	4 0.5	769 100.0

Casos válidos: 769.

CUADRO 17
 SITUACIÓN SOCIAL DE LOS ESTAMENTOS
 (Frecuencias de la variable III por variable IV)
 Variable III *Estamento*

Variable iv Actividad productiva (resumida)	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Esclavos</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Marginal	0	3	0	0	1	0	0	0	0	4
	0.0	75.0	0.0	0.0	25.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5
	0.0	0.9	0.0	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	
Todos los empresarios	19	125	2	16	6	0	0	0	3	171
	11.1	73.1	1.2	9.4	3.5	0.0	0.0	0.0	1.8	22.2
	43.2	36.1	2.3	15.0	4.5	0.0	0.0	0.0	75.0	
Todos los trabajadores no directos	19	39	0	1	1	0	0	0	0	60
	31.7	65.0	0.0	1.7	1.7	0.0	0.0	0.0	0.0	7.8
	43.2	11.3	0.0	0.9	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	
Todos los trabajadores	6	179	85	99	125	7	39	2	1	534
	1.1	33.5	15.9	16.9	23.4	1.3	7.3	0.4	0.2	69.5
	13.6	51.8	97.7	84.1	94.0	100.0	100.0	100.0	25.0	
Total columna	44	346	87	107	133	7	39	2	4	769
	5.7	45.0	11.3	13.9	17.3	0.9	5.1	0.3	0.5	100.0

Casos válidos: 769

Casos faltantes: 674

CUADRO 18
SITUACIÓN SOCIAL Y PRODUCTIVA DE LA MUJER
(Frecuencias de la variable II por variable IV)

Variable II. *Sexo*

Variable IV Actividad productiva		Masculino	Femenino	Total renglón
Primaria/ empresario	11.	2 100.0 0.2	0 0.0 0.0	2 0.1
Secundaria/ empresario	21.	72 90.0 6.8	8 10.0 2.2	80 5.6
Secundaria/ trabajador no directo	22.	7 100.0 0.7	0 0.0 0.0	7 0.5
Secundaria/ trabajador directo	23.	288 90.9 27.3	29 9.1 7.9	317 22.3
Terciaria/ empresario	31.	140 90.9 13.3	14 9.1 3.8	154 10.8
Terciaria/ trabajador no directo	32.	149 99.3 14.1	1 0.7 0.3	150 10.5
Terciaria/ trabajador directo	33.	394 56.0 37.3	309 44.1 84.4	703 49.4
Marginal	43.	4 44.4 0.4	5 55.6 1.4	9 0.6
Total columna		1056 74.3	366 25.7	1422 100.0

Casos válidos: 1422

Casos faltantes: 21

Muestra B

CUADRO 19
 ACTIVIDADES INDUSTRIALES
 (Frecuencia de la variable v)

		<i>Frecuencia</i>	<i>%</i>	<i>%(acumulado)</i>
Fábrica real/ trabajador no directo	12	10	1.0	1.0
Fábrica real/ trabajador	13	14	1.4	2.4
Manufacturas/ empresario	21	12	1.2	3.6
Manufacturas/ trabajador no directo	22	16	1.6	5.2
Manufacturas/ trabajador	23	145	14.7	19.9
Artesanía/maestro	31	175	17.8	37.7
Artesanía/oficial	33	383	38.8	76.5
Artesanía/aprendiz	34	118	12.1	88.6
Artesanía domiciliaria	43	113	11.5	100.0

Casos válidos: 986

CUADRO 20
OFICIOS INDUSTRIALES
(Frecuencia de la variable vi)

	<i>Frecuencia</i>	<i>%</i>	<i>%(acumulado)</i>
ARTESANÍA GREMIAL			
Carpintero	41	4.2	4.2
Confitero	08	0.8	5.0
Sastre	170	17.2	22.2
Platero	61	6.2	28.4
Zapatero	70	7.1	35.5
Tejedor	53	5.4	40.9
Calderero	25	2.5	43.4
Hilador oro	05	0.5	43.9
Pintor	35	3.4	47.5
Sombreroero	09	0.9	48.4
Tirador oro	28	2.9	51.3
Velero	15	1.6	52.9
Herrero	29	3.0	55.9
Bordador	11	1.1	57.0
Tintorero	16	1.6	58.6
Hilador seda	07	0.7	59.3
Tonelero	04	0.4	59.7
Tornero	03	0.3	60.0
Entallador	03	0.3	60.3
Cerero	06	0.6	60.9
Batihaja	02	0.2	61.1
Guantero	01	0.1	61.2
Sillero	09	0.9	62.1
Pastelero	04	0.4	62.5
Relojero	06	0.6	63.1
Carrocero	10	1.0	64.1
Aprenzador	03	0.3	64.4
Tejedor seda	01	0.1	64.5
Pasamanero	07	0.7	65.2
Gamucero	03	0.3	65.5
Amolador	09	0.9	66.4
Cohetero	05	0.5	66.9
Vidriero	02	0.2	67.1
Curtidor	02	0.2	67.3
Armero	09	0.9	68.2
Gorrero	01	0.1	68.3
Dorador	02	0.2	68.5
Galoner	01	0.1	68.6

ARTESANÍA DOMICILIARIA

Costurera	62	6.3	74.9
Soletero	04	0.4	75.3
Guitarrero	03	0.3	75.6
Cincelador, empedrador, cantero	11	1.1	76.7
Botonero	02	0.2	76.9
Devanadora seda	09	0.9	77.8
Hornero	01	0.1	77.9
Alfeñiquero	02	0.2	78.1
Labrador de carey	03	0.3	78.4
Jicarero	01	0.1	78.5
Perlero	03	0.3	78.8
Encajero	02	0.2	79.0
Colchonero	01	0.1	79.1
Rosariero	01	0.1	79.2
Calzonero	01	0.1	79.3
Flautero	01	0.1	79.4
Hilador algodón	06	0.6	80.1

MANUFACTURAS

Impresor	04	0.4	80.5
Nevero (fábrica de nieve)	02	0.2	80.7
Polvorista	01	0.1	80.8
Tocinero	02	0.2	81.0
Molinero	01	0.1	81.1
Jabonero	02	0.2	81.3
Albañil	24	2.5	83.8
Obrajero	02	0.2	84.0
Panadero	87	8.8	92.8
Cigarrero	24	2.4	95.2
Azogüero	01	0.1	95.3
Manufactureros (sin especificar)	23	2.3	97.6

FÁBRICAS REALES

Naipes	01	0.1	97.7
R. C. Moneda	23	2.3	100.0

Casos válidos: 986

CUADRO 21
LA MUJER EN LAS ACTIVIDADES INDUSTRIALES

	<i>Femenino</i>	<i>Masculino</i>	<i>Total renglón</i>
Artesanía gremial	19 2.8	657 97.2	676 68.6
Artesanía domiciliaria	76 67.3 78.3	37 32.7 4.2	113 11.5
Manufacturas	2 1.2 2.1	171 98.8 19.2	173 17.5
Reales	00	24	24
Fábricas	0.0 0.0	100.0 2.7	2.4
Total columna	97 9.8	889 90.2	986 100.0

Casos válidos: 986

CUADRO 22
JERARQUÍA GREMIAL
Oficios con más del 1% de los trabajadores del sector industrial

	<i>Maestros</i>	<i>Oficiales</i>	<i>Aprendices</i>	<i>Total</i>
Carpinteros	16 39.0	12 29.3	13 31.7	41
Sastres	29 17.1	110 64.7	31 18.2	170
Plateros	15 24.6	37 60.7	09 14.8	61
Zapateros	16 22.9	42 60.0	12 17.1	70
Tejedores	07 13.2	41 77.4	05 9.4	53
Caldereros	07 28	13 52	05 20	25
Pintores	09 25.7	20 57.1	06 17.2	35
Tiradores de oro	05 17.9	19 67.9	04 14.3	28
Veleros	12 80	02 13.3	02 6.7	15
Herreros	07 24.1	15 51.7	07 24.1	29
Bordadores	03 27.3	08 72.7	00 00	11
Tintoreros	05 31.3	09 56.3	02 12.5	16

CUADRO 23

DIVISIÓN SOCIAL DEL TRABAJO EN LAS MANUFACTURAS

	<i>Empresario</i>	<i>Trabajador no directo</i>	<i>Trabajador directo</i>	<i>Total renglón</i>
Panaderos	09	13	65	87
	10.3	15.0	74.7	50.3
	75.0	68.4	45.8	
Cigarreros	00	00	24	24
	0.0	0.0	100.0	13.9
	0.0	0.0	16.9	
Albañiles	00	03	21	24
	0.0	12.5	87.5	13.9
	0.0	15.8	14.8	
Manufactureros sin datos	00	00	23	23
	0.0	0.0	100.0	13.3
	0.0	0.0	16.2	
Otros	03	03	09	15
	20.0	20.0	60.0	8.6
	25.0	15.8	6.3	
Total columna	12	19	142	173
	6.9	11.0	82.1	100.0

Casos válidos: 173

Casos faltantes: 813

CUADRO 24

 DISTRIBUCIÓN DE LOS ESTAMENTOS EN LOS OFICIOS INDUSTRIALES
 (Frecuencia de la variable VI por la variable III)

 Variable III *Estamento*

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Variable VI									
Oficio									
Costureras	0	43	2	3	2	0	0	0	50
	0.0	86.0	4.0	6.0	4.0	0.0	0.0	0.0	7.3
	0.0	10.9	2.4	2.1	4.3	0.0	0.0	0.0	
Carpinteros	1	13	3	7	2	0	0	0	26
	3.8	50.0	11.5	26.9	7.7	0.0	0.0	0.0	3.8
	8.3	3.3	3.5	4.9	4.3	0.0	0.0	0.0	
Confiteros	0	4	0	1	1	0	0	1	7
	0.0	57.1	0.0	14.3	14.3	0.0	0.0	14.3	1.0
	0.0	1.0	0.0	0.7	2.2	0.0	0.0	33.3	
Sastres	2	67	0	28	17	0	1	1	116
	1.7	57.8	0.0	24.1	14.7	0.0	0.9	0.9	16.9
	16.7	17.0	0.0	19.4	37.0	0.0	100.0	33.3	
Flauteros	1	30	0	0	0	0	0	0	31
	3.2	96.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.5
	8.3	7.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.4
Zapateros	0	10	5	31	5	0	0	0	51
	0.0	19.6	9.8	60.8	9.8	0.0	0.0	0.0	7.4
	0.0	2.5	5.9	21.5	10.9	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Tejedores	1	30	0	3	1	0	0	0	35
	2.9	85.7	0.0	8.6	2.9	0.0	0.0	0.0	5.1
	8.3	7.6	0.0	2.1	2.2	0.0	0.0	0.0	
Caldereros	2	8	1	4	0	0	0	0	5
	13.3	53.3	6.7	26.7	0.0	0.0	0.0	0.0	2.9
	16.7	2.0	1.8	2.8	0.0	0.0	0.0	0.0	
Hiladores de seda	0	4	0	0	0	0	0	0	4
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Pintores	0	14	1	1	3	0	0	0	19
	0.0	73.7	5.3	5.3	15.8	0.0	0.0	0.0	2.8
	0.0	3.6	1.2	0.7	6.5	0.0	0.0	0.0	
Sombrereros	0	4	1	2	1	0	0	0	8
	0.0	50.0	12.5	25.0	12.5	0.0	0.0	0.0	1.2
	0.0	1.0	1.2	1.4	2.2	0.0	0.0	0.0	
Tiradores de oro	0	14	0	4	1	0	0	0	19
	0.0	73.7	0.0	21.1	5.3	0.0	0.0	0.0	2.8
	0.0	3.6	0.0	2.8	2.2	0.0	0.0	0.0	
Veleros	1	7	0	5	1	0	0	0	14
	7.1	50.0	0.0	35.7	7.1	0.0	0.0	0.0	2.0
	8.3	1.8	0.0	3.5	2.2	0.0	0.0	0.0	
Herreros	0	11	1	10	2	0	0	0	24
	0.0	45.8	4.2	41.7	8.3	0.0	0.0	0.0	3.5
	0.0	2.8	1.2	6.9	4.3	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Bordadores	0	3	1	2	1	0	0	0	7
	0.0	42.9	14.3	28.6	14.3	0.0	0.0	0.0	1.0
	0.0	0.8	1.2	1.4	2.2	0.0	0.0	0.0	
Tintoreros	0	11	1	0	0	0	0	0	12
	0.0	91.7	8.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.8
	0.0	2.8	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Soleteros	0	0	0	3	1	0	0	0	4
	0.0	0.0	0.0	75.0	25.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	0.0	0.0	2.1	2.2	0.0	0.0	0.0	
Hiladores de seda	0	4	1	0	0	0	0	0	5
	0.0	80.0	20.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7
	0.0	1.0	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Toneleros	0	4	0	0	0	0	0	0	4
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Guitarreros	0	1	0	2	0	0	0	0	3
	0.0	33.3	0.0	66.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
	0.0	0.3	0.0	1.4	0.0	0.0	0.0	0.0	
Cinceladores, canteros, empedradores	0	6	1	2	1	0	0	0	10
	0.0	60.0	10.0	1.4	2.2	0.0	0.0	0.0	1.5
	0.0	1.5	1.8	20.0	10.0	0.0	0.0	0.0	
Torneros	0	1	0	0	0	0	0	0	
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Entalladores	0	3	0	0	0	0	0	0	3
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Impresores	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Cereros	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	0.0	50.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.3	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Armeros y arcabuceros	0	5	0	0	1	0	0	0	6
	0.0	83.3	0.0	0.0	16.7	0.0	0.0	0.0	0.9
	0.0	1.3	0.0	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	
Botoneros	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	2.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Batibojas	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Guanteros	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Silleros	0	5	1	1	0	0	0	0	7
	0.0	71.4	14.3	14.3	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0
	0.0	1.3	1.2	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Pasteleros	0	1	1	1	0	0	0	0	3
	0.0	33.3	33.3	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
	0.0	0.3	1.2	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Hiladores algodón	0	2	0	3	0	0	0	0	5
	0.0	40.0	0.0	60.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7
	0.0	0.5	0.0	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	
Relojeros	0	4	0	0	0	0	0	0	4
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Devanadores de seda	0	5	1	0	1	0	0	0	7
	0.0	71.4	14.3	0.0	14.3	0.0	0.0	0.0	1.0
	0.0	1.3	1.2	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	
Carroceros	0	4	0	0	1	0	0	0	5
	0.0	80.0	0.0	0.0	20.0	0.0	0.0	0.0	0.7
	0.0	1.0	0.0	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	
Aprezadores	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Tejedores de seda	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Pasamaneros	0	4	0	0	0	0	0	0	4
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.6
	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Alfeñiqueros	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	
Labradores de carey	0	2	0	1	0	0	0	0	3
	0.0	66.7	0.0	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
	0.0	0.5	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Gamuceros	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	0.0	50.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.3	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Amoladores	0	6	0	0	0	0	0	0	6
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Coheteros	0	2	0	1	0	0	0	0	3
	0.0	66.7	0.0	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
	0.0	0.5	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Jicareros	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Rosarieros	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Gorreros	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Calzoneros	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Doradores	0	0	2	0	0	0	0	0	2
	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.0	2.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Flauteros	0	0	0	0	1	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.0	0.0	0.0	2.2	0.0	0.0	0.0	
Galoneros	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
R. C. de Moneda	1	7	0	1	2	0	0	0	11
	9.1	63.6	0.0	9.1	18.2	0.0	0.0	0.0	1.6
	8.3	1.8	0.0	0.7	4.3	0.0	0.0	0.0	
Naipes	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Vidrieros	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Perleros	0	3	0	0	0	0	0	0	3
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Neveros	0	1	1	0	0	0	0	0	2
	0.0	50.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.3	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Polvoristas	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Encajeros	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Colchoneros	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	0.0	0.0	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Manufactureros sin especificar	0	0	6	1	0	0	0	0	17
	0.0	0.0	94.1	5.9	0.0	0.0	0.0	0.0	2.5
	0.0	0.0	18.8	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Tocineros	1	0	0	1	0	0	0	0	2
	50.0	0.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	8.3	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Molineros	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1
	8.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Jaboneros	0	2	0	0	0	0	0	0	2
	0.0	100.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	

	<i>Peninsulares</i>	<i>Criollos</i>	<i>Indios</i>	<i>Mestizos</i>	<i>Mulatos</i>	<i>Negros libres,</i>	<i>Filipinos</i>	<i>Otros europeos</i>	<i>Total renglón</i>
Albañiles	0	5	0	11	1	0	0	0	17
	0.0	29.4	0.0	64.7	5.9	0.0	0.0	0.0	2.5
	0.0	1.3	0.0	7.6	2.2	0.0	0.0	0.0	
Obrajeros	0	1	0	1	0	0	0	0	2
	0.0	50.0	0.0	50.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3
	0.0	0.3	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	
Panaderos	1	13	43	3	0	0	0	1	61
	1.6	21.3	70.5	4.9	0.0	0.0	0.0	1.6	8.9
	8.3	3.3	50.6	2.1	0.0	0.0	0.0	33.3	
Cigarreros	0	12	0	6	0	0	0	0	18
	0.0	66.7	0.0	33.3	0.0	0.0	0.0	0.0	2.6
	0.0	3.1	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	0.0	
Total columna	12	393	85	144	46	1	1	3	685
	1.8	57.4	12.4	21.0	6.7	0.1	0.1	0.4	100.0

Casos válidos: 685

Casos faltantes: 301

ARCHIVOS CONSULTADOS

AAMex Archivo del Ayuntamiento de la Ciudad de México. Ramos de:

Artesanos. Gremios
Actas de Cabildo (varias series)
Ordenanzas
Real Audiencia. Fiel Ejecutoria. Veedores. Gremios
Donativos
Cedulario

AGN Archivo General de la Nación. Ramos de:

Industria y Comercio
Cofradías y Archicofradías
Bandos
Reales Cédulas
Ordenanzas
Historia
Impresos Oficiales
Criminal

AN Archivo de Notarías de la Ciudad de México.

AHSSA Archivo Histórico de la Secretaría de Salubridad y Asistencia.
Ramo eclesiástico. Corporaciones

